

„A to ni edino, kar je nepozabni Erjavec pisal. Koliko njegovih sestavkov brez podpisa prinesla je Goriška „Soča“, kjer nas je budil in učil . . . Omenim naj le, da je on sestavil par let zaporedoma statistiko udov družbe svetega Mohora na Goriškem. Primerjal je v njej število prebivalcev s številom udov, primerjal duhovnijo z duhovnijo in pri vsaki tudi prirastek ali upadek v primeri s prejšnjim letom. Pridne duhovnije je pohvalil, zanikerne pogrjal in sad je bil nadejano obilen; na stotine novih članov pristopilo je družbi . . . Poleg tega je pomagal mnogim drugim prijateljem, na pr. g. Cigaletu pri Terminologiji, kakor že v Zagrebu pri sestavi Znanstvene terminologije za srednje šole (Cigale str. IV), prof. Pletteršniku pri Slovarju, Klodiču pri Učnih načrtih, Funtku pri Zlatorogu, Kramerju pri Kmetijskem berilu, prof. Glovackemu pri Flori, prof. Čebularju pri Fiziki itd. Njegovo ime je zaslovelo tudi med nemškimi in francoskimi učenjaki (Izbr. Sp. XVII) . . . „Zdi se, da je nameraval svoje leposlovne spise sam še posebej izdati, ker jih je sem ter tje popravljaj. Povest „Na stričevem domu“ in dele satire „Črtice iz življenja Šnakšnepskovskega“ je popravljene že na čisto prepisal . . . V zapuščini je tudi krajši spis: „Živalstvo, rastlinstvo in rudništvo“ na Goriškem. Zapravil je nekoliko osnovanih povestic, hotel je še opisati svoje „Spomine s pota“, za družbo sv. Mohora še škodljive rastline itd. Pripravljaj je zadnje čase za tisek „Malakologične razmere mejne grofije Istverske“ in „Zoologične črtice s kvarnerskih otokov“; studiral je zlasti ribe ter zadnjih pet let v

ta namen prepotoval vse Primorje in vso Kranjsko itd. . . Njegovim šolskim knjigam je ministerstvo za uk in bogočastje izreklo najlepšo pohvalo s tem, da jih je za šolo potrdilo, — tako njegovo Mineralogijo, Somatologijo in Zoologijo . . . Na Dunaju že je bil predsednik jugoslovanskemu društvu; v Zagrebu je pomagal pri muzeju, bil dopisujoč član jugoslavenske akademije od l. 1875, imenovan za profesorja na vseučilišču, a službe ni sprejel; v Gorici je na realki l. 1874 namestoval ravnatelja, l. 1874—5 učil na moškem, l. 1878 na ženskem učiteljskišču, od l. 1886 ud izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole itd.: nadzornik pri otroškem zabavišču, sotrudnik in nekaj časa voditelj pri ljudski posojilnici itd. itd.

Frana Erjavca Izbrani Spisi. Uredil Fran Levec. Del I: Pripovedni Spisi. Del II: Životopis Fr. Erjavca. Potopisi. Spisi prirodopisne vsebine. Dodatek. — Zabavna Knjižnica. IV. in V. Zvezek. Založila in na svetlo dala Matica Slovenska v Ljubljani, 1888. 1889. — Posebej glej: Zvon VII. L. 1887 str. 413—425. Fr. Levec. Zvon X. L. 1890 str. 547—557; Erjavec in njegov pomen za narodno odgojo. Sp. I. Belè. — Fran Erjavec. Životopisne črtice. Spisal v „Koledarju“ družbe sv. Mohora l. 1888 str. 36—47 S. Gregorčič, kjer v prekrasni „Lorviki na grob možu“ njemu v spomin v poslednjih vrsticah poje.

Príroda vsa, ki vrl jej bil glasnik,
Mu velikansk je, večén spomenik! —
A mi? Pomnik postavimo mu tak,
Da slednji skuša biti mu enak!

*

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

XVII. O razpisih učiteljskih služeb.

Glede objavljenja razpisov izpraznjenih učiteljskih služeb in prememb o učiteljskem osebji na Kranjskem je visoki deželni šolski svet razposlal nastopni razpis:

Z. 1977.

L. Sch. R. In Anbetracht dessen, dass nach § 24 des Gesetzes vom 9. März 1879, L. G. Bl. Nr. 13, erledigte Lehrstellen nicht nur im amtlichen Landesblatte, sondern auch in einem oder mehreren fachmännischen Orga-

nen zur Besetzung ausgeschrieben sind, wird der k. k. Bezirksschulrath (der k. k. Stadtschulrath) über Ersuchen der Redaction des „Učiteljski Tovariš“ unter Hinweisung auf den h. ä. Erlass vom 21. Juni 1872, Z. 843, beziehungsweise 20. Juni 1886, Z. 1041 beauftragt, in Hinkunft alle Concursausreibungen von erledigten Lehrstellen der Redaction dieser unter der krainischen Lehrerschaft allgemein verbreiteten Fachzeitschrift mitzutheilen, in welcher letzterer sie unentgeltlich verlaublich werden.

Auch wird dem k. k. Bezirksschulrathe (dem k. k. Stadtschulrathe) ebenfalls über Ansuchen der genannten Redaction empfohlen, derselben Ernennungen von provisorischen Lehrern und Bestellungen von Aushilfslehrern behufs Verlautbarung thunlichst bekanntzugeben.

Laibach am 6. October 1890.

Der k. k. Landespräsident:

Winkler.

An alle k. k. Bezirksschulräthe in Krain und den k. k. Stadtschulrath in Laibach.

Književnost.

Letna šolska poročila. 2. Letno poročilo I. mestne petrazredne deške ljudske šole v Ljubljani. Ta šola je imela na konci šolskega leta 432 učencev. 412 govori samo slovensko, 19 slovensko in nemško, 1 slovensko in laško. Za višji razred sposobnih je bilo 346 (= 80%), nesposobnih 82, neizprašanih 4. Pripravljalnico za obrtno šolo je obiskovalo 98 rokodelčičev. Poučevali so na tej šoli: Praprotnik Andrej (nadučitelj), Smrekar Janez (veroučitelj), Kummer Valentin, Maier Jožef, Belé Ivan, Travnar Jožef, Furlan Jakop, Josin Maks in Armič Jožef.

3. Letno poročilo II. mestne petrazredne deške ljudske šole v Ljubljani. Število učencev na konci leta 571. Slovensko jih govori 551, le nemško 2, slovensko in nemško 18. Za višji razred sposobnih je bilo 395 (= 69%), nesposobnih 169, neizprašanih 7. Pripravljalnico za obrtno šolo je obiskovalo 108 rokodelčičev. Poučevali so na tej šoli: Raktej Francšek (nadučitelj), Smrekar Janez (veroučitelj), Kokalj Francšek, Armič Leopold, Žumer Andrej, Razinger Anton, Bahovec Francšek, Pavlin Francšek, Krulec Ivan, Cepuder Jožef, Hribar Jožef. Na tej šoli je bila tudi šolska delarna, v kateri je učil J. Hribar lepljenstvo (24 učencev je izdelalo 720 komadov) in g. J. Cepuder mizarstvo (6 učencev je izdelalo 60 komadov).

4. Letno poročilo mestne sedemrazredne dekliske ljudske šole v Ljubljani. Število učenk na konci leta 345. Le slovensko jih govori 270, le nemško 4, dva jezika 71. Za višji razred sposobnih je bilo 260 (= 75%), nesposobnih 80, neizprašanih 5. Na tej šoli so poučevali: Moos Julija (nadučiteljica), Karlin Andrej (veroučitelj), Pribil Ernestina, Konšchegg Friderika, Gusl Emilija, Zupan Agneza,

Wessner Marija, Marout Marija, Moos Marija, Praprotnik Ana.

5. Jahresbericht der vierclassigen städtischen deutschen Mädchen-Volksschule in Laibach. Število učenk na konci leta 186. Le nemško jih govori 78, slovensko in nemško ali kak drug jezik 108. Za višji razred sposobnih je bilo 157 (= 84%), nesposobnih 26, neizprašanih 3. Na tej šoli so poučevali: Bauer Alojzija (nadučiteljica), P. Jožef Bizavičar (veroučitelj), Raunacher Emma, Illerschitsch Franciška, Witschl Emilija, Naglas Jakobina.

Letna poročila štev. 2. do 5. so odtiski iz velikega poročila o ljubljanskem šolstvu, ki smo ga v zadnji številki opisali. Ta poročila so vsa jednako urejena po notranji in vnanji obliki. Učenci oziroma učenske (petit-tisk) so razvrščeni v abecednem redu. Samo odličnjaki so z debelim tiskom označeni. Kateri otroci so bili „nesposobni“, ni označeno. To uredbo s pedagogičnega stališča s prepričanjem odobrujemo. V prvi vrsti je roditeljem in šoli mar, če se je kak otrok slabo učil in to roditelji izvedo po šolskem spričevalu. Čemu takega otroka, ki v mnogih slučajih ni sam uzrok slabemu napredovanju, s posebnim tiskom v šolskih poročilih na javnost postavljati! Ako je otrok poboljšljiv, ga tako „ožigosanje“ ne more posebno vzpodbujati k poboljšanju, nepoboljšljivi pa se bode še smejal ali celo bahal, da je drugače tiskan. — Tisk je prav lep in dela čast Miličevi tiskarni, kjer so se ta poročila tiskala. Tako obliko in uredbo naj bi imela vsa šolska poročila. Zaradi tega moramo šolskim vodstvom posebno priporočati to tiskarno, ki zalaga tudi šolske tiskovine. Kakor ima vsaka tiskarna v Ljubljani kako posebno stroko, tako naj bi postala ta tiskarna naša šolska